

Slovenski dom

Ste. 119

V Ljubljani, 26. maja 1936

Leto 1.

Baldwina hočejo strmoglaviti, ker je z Abesinijo ponižal Anglijo

London, 25. maja. c. Intrige proti ministrskemu predsedniku Baldwinu gredo lepo svojo pot. Vse-povsod komplotirajo proti njemu. Čim bolj se bli-ža miren konec abesinske afere, tem bolj hite povsod, da bi izčrpali vse možnosti, ki pridejo iz te bivše svetovne založbe v poštev za angleško notranjo politiko. Te intrige so, dosegle višek ob večerjem Weekendu.

Borba pa se vodi v bistvu okoli dveh pro-blemov: ali naj se vsa zadeva zaključi samo z re-konstrukcijo vlade ali pa naj se izzove kriza ce-lotne vlade, ki bi imela za konec, da naj se Bald-win umakne v tistijske. Kakor znano je v petek de-misijoniral kolonialni minister Thomas, ki je po-stal žrtev borznih spekulacij svojega sina. Ta je namreč izbral očetovo avtoriteto, da je prišel do proračuna, predno je bil objavljen. Ta proračun pa je povečal davščine na zavarovalnice, kar je njegov sin izbral in jih prodal raznim zavaroval-niškim trustom. Zaradi tega je moral Thomas po-dati demisijo. Prav tako pa izpade iz vlade tudi lord admiralitete lord Monsell, ki je že večkrat izrazil željo, da ne bi bil več rad v vladi. Toda Baldwin ima še lastne želje, ki bi jih pri rekon-strukciji rad upravljal v ospredje. Po njegovem bi bilo treba izmenjati pet ministrov v novi vladi in Baldwin ima tudi že pet novih ministrskih kan-didatov.

Toda ta Baldwinov lahki račun bi radi pre-sekali vodilni državniki konservativne stranke, ki

v sedanjih vladi niso zastopani. Ti sedaj na široko konspirirajo proti vladi in odkrito zahtevajo od-stop Baldwinu samega in njegov umik v tistijske. Ti državniki, med njimi predvsem sir Austen Cham-berlain in pa Winston Churchill so imeli v so-boto in večerj širši sestanek z vodilnimi člani konservativne stranke na posestvu nekega lorda v okolici Londona. Na tem sestanku je bilo skle-njeno, da je treba borbo privedi do konca in žrtvovati Baldwinu, da se reši ugled stranke, ki je zaradi abesinske afere pri angleškem javnem mne-nju zelo trpel.

Da je položaj precej resen, se vidi tudi iz tega, da je Baldwin dopoldne sprejel zelo mnogo uglednih članov vlade in svoje stranke. Najprej je prišel k Baldwinu sir John Simon, nato pa je prišel še minister King Wood. Te konferenci se je pri-družil tajnik angleške narodne banke Morrison. Vsi so nato odšli obenem z Baldwinom k odstopiv-šemu kolonialnemu ministru Thomasu. Takoj nato se je vršila seja ožjega ministrskega odbora. Zelo je bilo opaženo, da je na to sejo prišel zunanji minister Eden v spremstvu stalnega tajnika v zu-nanjem ministruviu sirom Robertom Vansitartom. Na tej seji je podal torej Eden zelo obširno po-ročilo o trenutnem mednarodnem položaju, ki ga je moral, tajnik zunanjega ministristva pojasniti tudi s praktičnega stališča.

Čeopisi so vkljub vsemu temu zelo skeptični, da bi se Baldwin mogel rešiti iz abesinske krize samo z delno rekonstrukcijo svoje vlade. Edini

»Daily Herald« je že toliko iskren, da pravi, da je sedaj že jasno, da je Baldwin lahko tako izmane-vriral, da začasno ne more priti do spremembe režima v Angliji. Konservativna stranka bo še ostala na oblasti in če bo to Chamberlain ali pa Baldwin, je pač za delavsko opozicijo malo po-membno. Prav tako se izraža tudi liberalna »News Chronicle«.

Tajna pogajanja v Rimu

Pariz, 25. maja. c. Današnji »Paris Midie« je objavil senzacionalno vest, da se mudi v Rimu neka ugledna angleška osebnost, ki ima značaj posebnega odposlanca angleške vlade in ki se je že večkrat zaporedoma sestala z Mussolinijem. To se je zgodilo mimo oficijelnega zastopnika angleške vlade v Rimu, sira Erica Drummonda.

Zelo zanimivo je pri tej vesti to, da angleški uradni krogi te vesti ne demantirajo. Pravijo samo, da se je zadnje dni napotilo v Rim več londonskih časnikarjev, ki bodo sedaj seveda skušali dobiti intervjuje od Mussolinija. Ti intervjuji imajo se-veda namen, da zblížajo angleško javno mnenje z nazori Mussolinija.

Ta izjava angleške vlade je le še bolj po-trdila domnevo zadnjih dni, da bo Baldwin skušal uvrstiti svoj položaj tudi na ta način, da doseže sporazum z Italijo. To delo pa se naravno mora vršiti zelo počasi, ker je angleško javno mnenje navajeno, da le počasi zavzema stališče napram problemu, posebno če so ti načelne narave.

Palestina - posledice Abesinije

Pariz, 26. maja. »Echo de Paris« prinaša čla-nek Pertinaxa o izvoru neredov v Palestini in pra-vi, da je zavzetje Abesinije od strani Italije še bolj kompliciralo položaj. Lahko se pričakuje, da se tudi druge arabske države, kakor Irak in Hedias ne bodo mogle vzdržati arabskih uporov proti Angliji, ker se je položaj v Palestini preveč razplamtel. V ostalem pravi članek, da je neuspeh Anglije v Vzhodni Afriki opogumil nacionaliste v Palestini in prav tako tudi one v Kairu in se sedaj torej na-hajamo pred posledicami spora med Italijo in Abe-sinijo. Vsi ti dogodki se bolj tirajo Anglijo na Sredozemsko morje in proč od Nemčije in ni iz-ključeno, da bodo nekateri Angleži videli v hitle-rizmu v Nemčiji sredstvo, da se prepreči povratek rimskega imperija.

Tudi Avstrija ima izgube radi sankcij

Dunaj, 26. maja. Krščansosocialni organ »Wiener Montagsblatt« priobčuje članek, v kate-reni pravi, da so imele zvezne železnice v prvih štirih mesecih t. l. zlasti v tranzitnem pogledu velike izgube. To škodo je treba predvsem pri-pisati sankcijam, ker je tranzitni promet z Ita-lijo veliko pomenil za avstrijske železnice. Po-membno je tudi, nadaljuje list, padanje blagov-nega prometa po Donavi, zlasti glede na to, da so bile letos prometne razmere po tej reki zelo ugodne.

Dopusti nemških delavcev

Berlin, 26. maja. Minister za delo je izdal uredbo, ki izpolnjuje dosedanje pravice delav-cov do dopusta v takih industrijskih in obrtnih podjetjih, kjer je narava dela samega zahtevala pogosto izmenjavo delodajalca. To velja zlasti za gradbene delavce. Uredba uvaja sistem tako zvanih »kuponov za dopust«. Na podlagi teh morajo delodajalci, pri katerih je bil delavec zaposlen, sodelovati pri plačevanju mezd, ki pripadajo de-lavcu po zakonu med dopustom.

Pariz, 25. maja. AA. (Havas) Poročajo iz Feza v Maroku, da se je tam v neki večji stavbi iz ne-znanih razlogov porušil zid, ki je zasul manjšo hišo, ki je bila ob tej veliki zgradbi. Vse prebivalce te male hiše, to je šest žena in devet otrok je ubilo. Tri druge žene so s težkimi ranami prepeljali v bolnišnico.

Abesinija na poti k začetku

Addis Abeba, 26. maja. o. Italijani so začeli z velikimi pripravami za gospodarski in splošni razvoj ter ureditve Abesinije. Te priprave se na vseh področjih vrše z veliko naglico. Iz Makale prihajajo v Addis Abebo nove številne čete, ki jih Italijani potrebujejo za vzdrževanje miru v presto-lici. Do sedaj so namreč imeli za to premalo vo-jashta v mestu. Vse potrebščine, pošto itd. dobi-vajo Italijani po letalih. V mestu in okolici ter sploh v vsem zasedenem ozemlju vlada popoln mir. Vodstvo pomiritvene akcije v času, ko bo od-sojen podkralj Badoglio, ima maršal Graziani. Maršal Graziani je že dal nalog, da italijanske teh-nične čete začno graditi dve važni cesti s severa proti jugu ter tako zvežejo obe pokrajini, ki so ju Italijani osvojili. Tudi so izvršene vse priprave, da zagotovo prestolnici dobre zveze z vsemi osv-ojenimi pokrajinami.

Novi guvernerji

Addis Abeba, 26. maja. Semkaj je prispel ge-neral Buzzoni, ki je bil imenovan za novega gu-vernerja v Eritreji in Tigreji. General Buzzoni je konferiral z namestnikom podkralja z maršalom Grazianijem. Guverner je izjavil častnikarjem, da vlada v zavzetih pokrajinah popoln red in mir. Odnosi med italijanskim vojaštvom in domačini so odlični. Prebivalstvo zaupa italijanski upravi in na vse načine kaže, da je zadovoljno. General Santini je včeraj odletel v Mogadiscio, da prevza-me svojo novo službeno mesto guvernerja Soma-

lije. General Santini je med vojno na severu po-veljeval prvemu armadnemu zboru in je zavzel Adigrad v začetku oktobra lani. General Santini je star izkušen kolonialni bорец, saj se je udele-žil vojne 1896.

Nove letalske zveze

Addis Abeba, 26. maja. o. Sem je dospel rav-natelj italijanske državne letalske družbe Ala Littorija zaradi organizacije rednega potniškega in tovornega zračnega prometa med Italijo in Abe-sinijo. Ta nova direktna zračna zveza najbrž ne bo šla čez Džibuti.

Podkralj odhaja

Addis Abeba, 26. maja. o. Podkralj Badoglio, ki ga je Mussolini poklical v Italijo, da prouči vprašanje italijanske državne obrambe v Evropi, je včeraj dospel v Masauo in se vkrcal na parnik. Bil je deležen navdušenega sprejema in manife-stacij, katere so mu priredili tamošnji italijanski kolonisti pa tudi domače prebivalstvo.

Addis Abeba, 26. maja. Po poročilih iz Debra Tabora, je rodilo prizadevanje italijanskih obla-stev, ki skušajo postaviti redno življenje v Godža-mu, izvrstne sadove. Poročila navajajo, da je ge-neral Starace dobil v pokrajini v sinu rasa Hai-luja, bivšega gospodarja Godžama, ki ga je svojčas cesar Haile Selasie vrgel v zapor, zelo prizadev-nega in navdušenega sotrudnika.

Naskok na celo vas in cerkev

Ljubljana, 26. maja.

Ze sama na sebi takoj mirna Gorenjska je do-živela v enem od svojih najmirnejših kotičkov zad-njo nedeljo dogodek, ki je razburil ne samo bližnjo okolico, marveč segajo pripovedovanja o teh do-godkih že tudi do Ljubljane ter bo dosegel glas o teh dogodkih posebno tudi one kraje, iz katerih so bili ljudje na tem dogodku udeleženi.

Sumljivi tuji

V nedeljo so se pojavili v okolici Tržiča neki tuji fantje, ki jih ni nikdo poznal. Gribali so se okrog v manjših skupinah, se sestajali in zopet raz-hajali, povsod pa pridno izživali. Ljudje so se jih ogibali, tu in tam je prišlo do kakih malih inciden-tov, ki pa so se vsi radi razsodnosti domačinov končali brez resnejših spoprijemov.

Prepir v gostilni

Proti večeru so se vsi ti tuji fantje zbrali v gostilni »Kleindienst« v Križah. Bilo jih je vsega 15 ter se je o njih trdilo, da so brezposelni delavci. V gostilni je nastajalo kmalu napeto vzdušje. Bili so tu namreč zbrani tudi domači fantje in je bila gostilna skoraj polna. Začele so padati z enega na drugi tabor in obratno pikre besede, ki so jih izjavljali tuji in ki so napeto ozračje kolikor močnejše podžigale. Domači gostilničar se je z vsemi silami prizadeval, da bi preprečil vedno bolj grozeče spo-pade. Toda vsi njegovi napori so bili zaman. Bilo je namreč opaziti, da tuji hočejo na vsak način iz-zvati prepir in pretep. To potrjuje tudi okolnost, da pri odhodu potem niso hoteli plačati zapitka. Najbrž niso imeli denarja, piti pa se jim je kljub temu hotelo in so si zato pomagali s pretepom, ki je kmalu nastal. Ves potek dogodkov pa do-kazuje, da so imeli brezposelni delavci tudi še dru-ga namena.

Napad na gostilno

V napetem ozračju ni bilo treba posebnih am-bicij, ki bi privedle do pretepa. Naenkrat so se tuji delavci dvignili, po zraku so začeli frčati vrčki, vsak je dvignil svoj stol in začel se je splošnen pre-tep. Domači fantje so kmalu spoznali, da so tuji delavci nekako organizirani in da so v premoči.

Zato so raje šli iz gostilne, ker bi sicer gotovo kdo izmed njih obležal v lokalu. Ko so fantje odšli in ko tuji niso imeli nobenega odpora, so začeli divjati po gostilni in po gostilničarjevi hiši. Raz-bili so ves, kar jim je prišlo pod roke. Tu so divjali nad eno uro in sicer od 11 do 12 ponoči.

Divjaški pohod po vasi

Ko so gostilničarjevo hišo napol demolirali, so se podali po vasi, kjer so tuleč preganjali ljudi po cesti ter napadali eno hišo za drugo. Ljudje so pred podivjanjo druhaljo bežali ter se skrivali, ka-mor se je kdo mogel. Napad na vas je bil tako ne-naden, da se vaščani niso mogli organizirati in nuditi tujcem kak odpor. Povečini so se zapirali v svoje hiše ter čakali, kaj bo.

Nad župnišče in cerkev

Končno se je podivjana druhal neznanih tujcev ustavila pred župniščem. Razbijali so po vratih ter zahtevali, naj odpro. Ker pa se vrata niso odprla, so podivjanci planili po oknih. Ni ostala cela niti ena šipa. Med tem so si izbrali še drug objekt: udarili so proti cerkvi. Hoteli so na vsak način vdreti v cerkev, iz njhovega medsebojnega kriča-nja in govorjenja pa se je dalo sklepati, da hočejo cerkev oropati.

Pobili so sicer na cerkvi vse šipe, močnim cer-kvenim vratom pa se je zahvaliti, da ni prišlo do hujšega.

Trije aretirani

Ko se je med podivjanjo druhaljo raznesla vest, da so prispeli v vas orožniki, so se junaki napa-dalci razbežali na vse strani. Orožnikom pa se je kljub temu posrečilo aretirati tri iz podivjane družbe. Ti trije se sicer izgovarjajo na vse mogoče načine, toda orožniki so mogli ugotoviti, da je ve-čina članov pretepaške tolpe dospela iz najoddalje-njših krajev, kakor iz Kočevja. Novega mesta itd. Med njimi pa je bil tudi nek dogovor, ker bi sicer bilo težko, da bi se zbralo na vsem lepem 15 bre-zposelnih delavcev, ki bi, kljub temu, da nimajo no-benega denarja, začeli v tuji gostilni, kjer so dani vsi pogoji za pretep, začeli neusmiljeno popivati. Napad na župnišče in cerkev pa daje opravičen

Nemiri v Indiji

London, 26. maja. Iz Bombaja poročajo, da je prišlo včeraj in predvčerajšnjim v raznih mest-nih okrajih Indije do nemirov. V navalu so bile ranjene štiri osebe in sicer so bili to Indijci, ki so se spopadli z muslimani. V Amicaru je prišlo do hudega spopada in pretepa med dvema skupi-nama Indijcev in muslimanov. Pretepači so upo-rabili kamenite sekire in drugo tako orodje. Polici-ja je prišla pravočasno, da je preprečila preli-vanje krvi. V Binaru je prišlo do krvavega spo-pada med Indijci in muslimani in je bilo več oseb ranjenih, med njimi tudi angleški častnik, ki se je vmešal v prepir, da bi pomiril prepirljivee.

Italijanski politični načrti:

Sredozemski pakt, zveza velesil

London, 26. maja. o. Dobro poučeni krogi iz-javljajo, da je italijanski poslanik Grandi pri zad-njih razgovorih z angleškim tajnikom za zunanje zadeve Vansitardom dal temu pomirujočo zago-tovilo glede bodoče italijanske politike. Italija je pripravljena storiti vse, da se prične pogajanja med njo in Anglijo.

Pogodba, ki bi se sklenila med Anglijo in Italijo, bi vsebovala italijansko slovesno zago-tovilo, da Italija ne namerava nikdar postavljati vprašanja o tem, da bi dobila kak del angleškega imperija. Dalje naj bi Anglija pustila Italiji pro-ste roke, da normalizira svoje razmerje do sose-dov na Sredozemskem morju, to je, da dobi pro-ste roke glede svojega vpliva na Balkanu. To bi Italija naredila tako, da sklene tako zvani sredo-zemski pakt.

O vseh teh vprašanjih se bo Grandi razgo-varjal z angleškim zunanjim ministrom Edenom.

Kar se tiče Zveze narodov, izjavljajo italijan-ski uradni krogi, da so prepričani, da bodo sank-

cije ukinjene najpozneje do 14. junija. Pa tudi če se to ne zgodi, Italija ne bo zapustila ZN. Itali-janska prizadevanja bodo šla dalje za tem, da se obnovi zveza velesil, katero so Anglija, Francija in Italija sklenile na sestanku v Stresu. Italija bo ta svoj načrt skušala uresničiti za vsako ceno, ker je prepričana, da je Evropa mogoče urediti samo s tesnim sodelovanjem velikih držav.

Angleški krogi so mnenja, da se bo vpraša-nje sankcij končno odločilo 15. junija. O tej stvari sta se pogovarjala francoski poslanik Corbin in Eden. Eden je pri tem izjavil, da je ohranitev sankcij in ugleda ZN še zmeraj cilj angleške zu-nanjske politike pri pogajanjih z drugimi državami. Angleška vlada pa bo svoje končno stališče za-vzela šele, ko bo spoznala stališče Blumove vlade do tega vprašanja, in pa ko dobi nemški odgovor na svoje mirovne predloge. Sankcije bo skušala poostriiti samo, če bo nemški odgovor zadovoljiv in če bodo Nemci opustili vsako misel na pomoč Italiji. Če pa tega ne bo, bo morala Anglija uki-niti sankcije.

Državljska vojna v Palestini

do arabskega življa. Zahtevali bodo, da Angleži izpolnijo njihove zahteve do 1. junija, če ne, se začne splošna revolucija. Ta proglas bo objavljen danes popoldne.

Vse mobilizirano

Jeruzalem, 26. maja o. Revolucija v Palestini se širi vse dalje in to z vso naglico. Iz manjših krajev morajo angleške oblasti izseljevati ne le ju-dovske, marveč tudi družine angleških uradnikov. Tako je morala angleška oblast v Gazi, južno od Jaffe, vse rodbine angleških uradnikov spraviti v policijske vojašnice, ker v mestu niso bile več varne življenja. Policijo so pri tem delu napadale tolpe revolucionarjev.

Po Palestini so pretrgane povečini vse tele-grafske in telefonske zveze. Vse promet, tako železniški kakor avtomobilski, stoji, po cestah se gibljejo samo policijski in vojaški avtomobili. — Policija je dobila nalog, da mora v vsakem pri-meru takoj streljati. Vojska in policijska sila je mobilizirana, prav tako so v stalni pripravljenosti vsa letala, ki ne prestano vrše polet nad Sveto deželo. Angleži so morali uporabiti letala zato, da so se ubranili revolucionarjev, ki so se utabo-rili na gričih pri Nablusu, odkoder so streljali v angleško vojaško taborišče.

Središče arabskega revolucionarnega gibanja se je iz Jeruzalema preneslo na sever v pokra-jino med Hajfo in Safedom. Ki leži blizu sirske meje, tako da imajo palestinski revolucionarji zvezo s sirskimi Arabci. Večje število arabskih političnih voditeljev je zapustilo Jeruzalem ter odšlo na sever. Palestina stoji tik pred izbruhom splošne državljanske vojne, katero bi zlasti radi zanetili komunisti.

Grobokopi našega tujskega prometa

Nemški letoviščarji zapuščajo Slovenijo

Ljubljana, 26. maja.

Menda v Sloveniji ni več človeka, ki še ne bi videl, kako se vsa Slovenija vedno bolj pretvarja v tujakoprometno deželo, ki bi sčasoma lahko prišla od tega, da bi ji bil tujski promet, v kolikor ji še ni, res glavni vir dohodkov.

Da bi do tega prišlo, so pridno na delu naše številne tujakoprometne organizacije, ki delajo propagando za naše lepše kraje tako pri nas, v ostalih predelih naše države, kakor še prav posebno tudi v inozemstvu. Mnogo lepih uspehov je že rodilo to nesebično delovanje in mogli bi upravičeno pričakovati, da se bo tujski promet razvil pri nas na ono stopnjo, kakor Slovenija s svojimi naravnimi krasotami, gostoljubnostjo, s svojo kulturo in s cenanim življenjem zasluži.

Vsi pogoji za sezono so bili dani ..

Poznavalci tujako-prometnih problemov so bili prepričani, da bo Jugoslavija, posebno pa še Slovenija, dosegla v letošnji sezoni rekord glede obiska inozemcev. Zlasti so ta pričakovanja veljala za Nemce iz Rajha. O teh je namreč znano: da v Avstrijo ne smejo iti na letovišča, da v Švico zaradi znanega incidenta z novinarjem Jacobom Nemci ne marajo in da ravno tako iz političnih razlogov ne marajo na Češkoslovaško. Cela kopica je torej držav, v katere Nemci ne marajo na letovišča. Usoda nam je bila torej tako naklonjena, da je Nemce prav jza prav sama nagnala v našo državo. In res se je vse to takoj čutilo: nemške potovalne pisarne so neprestano vpraševale o posameznih naših krajih, o Dalmaciji, o Bosni, posebno seveda o Sloveniji. V tem oziru je najbrž prednjačil Bled. Glede Bleda moramo namreč upoštevati še to, da so bili v predsezoni in sezoni že od nekdanjih glavnih gostje vprav Nemci. Za letos je veljalo to v dvojni meri. Za te dni je bilo na Bled prijavljenih toliko Nemcev, da bi bili glavni hoteli domala polni in bi hotelirjem ne bilo treba hoditi vsak dan gledat na avtobus, če jim ta morda vendarle pripelje kakkega gosta.

Polom

Med tem se je dogajalo na Bledu nekaj neverjetnega: ljudje, ki so videli prihajati tujece in o katerih so se prepirali, da nameravajo ostati na Bledu po več tednov, so naenkrat videli, kako so tujece že čez nekaj dni pospravili svoje reči ter se odpeljali, ne da bi se prej pogledali na levo ali desno. V javnost stvar ni takoj prodrla, vsakdo je bil vedel, da se dogaja nekaj, kar utegne postati za Bled vsaj za letošnjo sezono usodopolno.

Kaj se je zgodilo?

Kakor znano, je tujski promet med našo državo in Nemčijo omogočen z znanimi kreditnimi pismi. V smislu dogovora med obema Narodnima bankama dobi n. pr. Nemec, ki želi potovati v Jugoslavijo, pri Nemški narodni banki poseben akreditiv, ki ga potem v Jugoslaviji realizira v dinarjih. Pri teh stvareh, kakor pri nas sploh pri vsaki denarni zadevi, je prišlo sedaj do nerazumljivega in naravnost pogubnega postopanja: nemški oficijelni prometni uradi in banke obvestijo n. pr. potnika, ki je namenjen v Jugoslavijo, da izplačuje v Jugoslaviji marke po 14 Din, kakor se glasi tozadevno obvestilo iz Jugoslavije. Na podlagi tega kurza si potem sestavi potnik proračun, kupi v Nemčiji kreditno pismo ter pride v Jugoslavijo. Tu mora na realizacijo kreditnega pisma najprej čakati par dni, namesto da bi dobil dinarje prvo uro, ko stopi čez mejo, ko pa čez par dni denar res dobi, ugotovi, da so marke platili ne po 14, marveč po 12,50 Din. — Nemec je Nemec in pri njem je v takem nekulturnem postopanju, ki nalikuje na navadno potegavščino,

mogoče samo eno: s prvim prometnim sredstvom odpotuje iz Jugoslavije, pri tem pa ne samo doma, marveč na vsej poti kriči in razgraja proti Jugoslaviji, proti njenemu tujakemu prometu ter proti njenim bankam in denarnim ustanovam. Kaj to pomeni za naš tujski promet, o tem najbrž ni treba izgubljati besede.

Bled brez Nemcev

Kakor že omenjeno, so bili v pred- in sezoni na Bledu skoraj izključno samo Nemci. Koliko je na Bledu letos Nemcev, se lahko vsakdo prepriča, kdor slučajno obišče Bled in povpraša na obični ali pri hotelirjih. Šele par dni je od tega, ko se je pripetil sledeč slučaj: Na Bled je prišel ugleden in eleganten gospod iz Nemčije. Čakal je na dinarje in čakal — končno so le prišli. Toda po zamenjavi, kakor je opisana gori: namesto da bi dobil za 1 RM 14 Din, je dobil 12,50, kar pomeni n. pr. pri 500 RM 750 Din, kar pa zopet pomeni 8 do 10 dnevno bivanje na Bledu. Gospod je začel razsajati, hotelir in njegovi uslužbenci so preplašeno gledali — končalo pa se je tako, da je gospod pobasal vse svoje stvari ter se s prvim avtobusom odpeljal. Zabil je, da bo raztrgal po vseh nemških listih, kako se v Jugoslaviji s tuji postopa.

Do takih primerov, ki so pravi škandal, prihaja dan za dnem.

Vse prijave preklicane

O tem postopanju so obveščeni tudi že vsi nemški oficijelni potovalni uradi. Ti uradi so nato takoj obvestili ljudi, ki so nameravali potovati v Jugoslavijo ter so bili že prijavljeni v raznih hotelih, kjer je bilo za nje rezervirano. Sedaj pa so vsi večji nemški potovalni uradi vse prijave preklicali, češ da v državo, kjer se s tuji tako postopa — v nekem pismu imenuje najuglednejši nemški potovalni urad to postopanje kot navadno goljufijo — njihovi ljudje ne pridejo. Za Bled so odpovedali svoje goste med drugimi tudi Mittel-europäisches Reisebüro, Hausatisches Reise-bureau, Amtlichbayrisches Reisebüro in številni drugi.

Še en primer

Nek sodni svetnik se je s svojo soprogo pripeljal na Sušak. Del svojega letnega dopusta je hotel prebiti na morju, del pa na Bledu. Zato ga je njegov potovalni urad lepo prijavil najprej na Sušaku, istočasno pa tudi že na Bledu. Oskrbel mu je v Monakovem kreditno pismo in ga odposlal v Jugoslavijo istočasno z odhodom gospoda in gospe. Ko sta gospod in gospa prišla na Sušak in tam čakala nekaj dni na dinarje, ki sta jih končno le prejela, sta videla, da sta »ofrnjena« za nič manj ko 4500 Din. Posledica: s prvimi vlakom sta se vrnila v Nemčijo, proti banki, ki ju je napačno obvestila o izplačilu protivrednosti kreditnega pisma v dinarjih, pa bosta — kakor zatrjuje — vložila tožbo. Istočasno sta seveda odpovedala tudi prihod na Bled.

Kaj sedaj

Odveč bi bilo govoriti o škodi, ki s tem nastaja našemu tujakemu prometu. Kaj nam pomaga vse idealno delovanje naših tujako-prometnih pionirjev, ki tako rekoč iz nič naredijo prave čudeže. Če zborna skupaj ves svet, če prodre glas o lepoti naše pokrajine v zadnjo vasico tam gori kje na Antarktiki, kaj so vsi slabi uspehi naših tujako-prometnih organizacij proti eni polomiji, ki je takega značaja, kakor tukaj opisana. Vsako delo za razmah tujkega prometa, vsak poskus pritegniti si stalne goste, vse to ostane brez-uspešno, delo pa brezupno, dokler se dogajajo stvari, katerih krivci bi morali absolutno na za- tožno klopi!

Zanimivo je dalje dejstvo, da je nastal nekaj med banko in centralno vlado, kajti odločitev si je lastilo v zadevi Vzemne pomoči notranje ministrstvo, banka uprava pa se je postavila na stališče, da je za rešitev te zadeve pristojno trgovsko ministrstvo.

Milijarda pasiv?

Predstana so bila dalje tudi nekatera poročila o novi Vzemni pomoči, ki je bila tako rekoč dedinja stare Sanacije je bila brezupna. Stanje ne-vzdržno. Po navedbah nekaterih izvedencev so znašala pasiva nove pomoči do 17 milijonov, nasprotno aktivna nekaj milijonov. Pravijo, da so pasiva in terjatve celo narasla na 1 milijardo. Konkurz je bil neizbežen. Novi predsednik Vzemne pomoči Lipnik je baje, kakor navaja obramba, prejel ukaz banske uprave, da mora v dveh dneh prijaviti konkurz Vzemni pomoči, ki je bil odprt 12. decembra 1933.

Govori drž. tožilca in branilcev

Predsednik je ob 22.30 zaključil dokazno postopanje. Sledili so govori drž. tožilca in treh branilcev.

Državni tožilec je pregledno analiziral rezultate obravnave. Vzemna pomoč je globoko posegla v gospodarsko življenje najrevnejših in socialno najšibkejših slojev. Prva dva obtožena sta kazensko odgovorna. Predlaga strožjo kazen za prva dva obtožena, ker je škoda velika. Drugače vzdržuje obtožbo v polnem obsegu.

Vsi trije branilci so v daljših govorih pletirali za oprostiteljno sodbo. Govori so končali ob 22.30. Nato je senatni predsednik objavil:

Zaključujem razpravo. Zaradi pozne ure bo sodba objavljena v četrtek 28. t. m. opoldne.

Smuška proga Pohorje-Maribor

Maribor, 25. maja.

Včeraj se je mudila na Pohorju komisija smučarskih strokovnjakov pod vodstvom predsednika Mariborske zimske športne podzveze kapetana Milosa Gnusa in podpredsednika Lamberta Aljančiča. Komisija si je ogledala teren, ki pride v poštev za zgraditev smučarske proge z vrha Pohorja do vzhodja. Odločila se je za dve trasi, ki se bodeta obe izsekali in pripravili tekom letošnjega poletja. Prva trasa bo vodila od Sv. Bolenka na Pohorju po Reiserjevem velepotestu in sicer preko znane velike jase, katero bo prečkala v dveh položnih serpentinah, od tam zavije na Reiserjevo vozno pot, potem pa skozi gozd in preko Reiserjevih travnikov ter niti do vzhodja v Pekrah. Druga trasa bo izpeljana od Sv. Bolenka po severnem pobočju pogorja v vzhodni smeri proti Radvanju. Zgradba prve proge ne bo delala nobenih težav, ker so lastniki Reiserjevega velepotesta uvidno dali na razpolago potreben svet ter dovolili izsekavanje gozda. Vedej zapreke so pri drugi trasi, ki bo sekala zemljišča številnih posestnikov, upati pa je, da se bodo dale premostiti. Z izsekavanjem prve roge se bo pričelo že prihodnji mesec 7. junija se bo vrnil ponoven komisijenski ogled, na katerem

se bo proga končnoveljavno trasirala. Mariborska zimske športna podzveza bo nosila samo stroške za izsekavanje gozda, dojem bo les lastnik sam odstranil. Za razvoj smučarskega sporta na vzhodnem delu Pohorja bo zgradba smučarskih prog ogromnega pomena. Do sedaj se smučarstvo tu ni moglo prav razviti, ker je bila vožnja po strmih kolovozih v dolino prenevarna. Obvladali so jo le najdrzejši in najboljši vozači, vsi ostali pa so se morali spuščati navzdol jahaje na palicah, pa še to je bilo na mnogih mestih združeno s znatnim rizikom. Precejšnje število polomljenih nog in rok je zahtevalo vsako leto taka vožnja s Pohorja v Maribor. Novi progi pa bosta izpeljani tako položno, da bo tudi manj izvežen smučar z užitkom prevozil pot z vrha v dolino. Za one, ki bodo hoteli zdrveti navzdol v nekaj minutah, pa bo preskrbljeno na ta način, da bodo konice serpentin zvezane s posebnimi blazinico. Naprava obeh prog bo zahtevala precej denarja, ki pa ne bo žrtvovan zastoji. V službu ugodnega snega se bo število smučarjev na Pohorju silno dvignilo. Po novi pohorski cesti se bodo lahko peljali z avtobusom do vrha, potem pa bodo po novi smučarski poti v krasnem smuku zdrčali v dolino.

Pijanost izdala tatove

Maribor, 25. maja.

Orožniška patrulja, ki je šla iz Pesnice proti St. Ilju, je srečala v pretekli noči trojico strahovito pijanih moških, ki so peljali na vozičku od vina. Vsi trije so bili tako natreskani, da so se neprestano pobirali s tal ter bili vsi zavaljani od blata. Orožnikom so se pijani vozniki zdeli sumljivi. Ustavili so jih ter vzeli s seboj. Zapri so jih preko noči v zapor, zjutraj pa se je začelo strogo zasliševanje, ki je spravilo na dan zanimive reči. Izkazalo se je, da so padli v roke pravice prepreženi tatovi, ki so že dalje časa vršili vlome v zidance ter kradli vino. Prišli so ponj s svojim lastnim sodom in ga ponovi spravi domov. V pretekli noči so vlomili v klet posestnice Jožefa Senčar v Jelenčah ter ji odpeljali 150 litrov vina. Spotoma pa so ga pošteno vlekli iz sode ter se tako opili, da jih je pijanost izdala.

Obračunavanje med starimi

Celje, 26. maja.

Pred celjskim sodiščem se je v soboto zagovarjal 69letni posestnik Češnovar Florijan iz Spodnje Rečice v gornjegrskem sodnem okraju, ker je 12. marca letoš Ropotarja Franca udaril po levi podlehiti s kolom in mu povzročil kostolom leve polehne. Poškodba je bila težkega značaja, a ne smrtonosna.

Ropotar je šel dopoldne omenjenega dne na svojo njivo, ki meji na svet obdolenca. Na sosednji njivi je delala obdolženca žena Marija, s katero je spregovoril Ropotar nekaj besed. Češnovar je povila v papir nekaj potersiljevega semena in ga ponudila Ropotarju. To dejanje je opazil Ropotar kamen, ki pa ni zadel. Takoj nato je pa skočil v Ropotarja in ga udaril s kolom po levi podlehiti s tako silo, da mu je zlomil kost. Zoper nadaljnje napade se je Ropotar, ki je starejši od Češnovarja, branil s desno roko, kakor je obdolženec odjenjal in pobegnil. Češnovar se je zagovarjal, da je storil dejanje v samoobrambi. Iz poka razprave je bilo pa razvidno, da je 69letni Češnovar precej ljubosumen. Obsojen je bil na en mesec strogega zapor.

Celjski drobiž

Gostovanje ljubljanske drame. Danes, v torek, gostuje v mestnem gledališču ljubljanska drama z Besierjevo dramo »Tiran«. Začetek ob 8.

Licitacija za regulacijo Savinje. V soboto, dne 23. maja, je bila pri gradbenem oddelku kr. banske uprave v Ljubljani licitacija za oddajo del pri

regulaciji Savinje v drugi etapi. Dela je dobil kot najnižji ponudnik stavbeni podjetnik Nassinbeni iz Maribora. Proračun za drugo etapo je znašal 2 mil. 474.010,89 Din, Nassinbeni je ponudil 2.053.429,04 Din, ali 10 odst. nižje, kakor je bilo v proračunu. Takoj, ko bo gradbeno ministrstvo v Belgradu potrdilo licitacijo, se bo lahko začelo z deli.

Kadar se spravijo ženske na moškega. 48letni delavec Dobershek Franc iz Radne vasi pri Radečah, se je v Budni vasi pri St. Janzu na Dolenjskem spri s posestnikom Marijo Zidmanovo in njeno hčerko. Ženski sta ga napadli s koli in mu zlomili desno roko.

Nesreča nikdar ne počiva. 18letni tov. delavec Čmak Ernest iz Latkove vasi pri St. Pavlu, je padel v nedeljo v Sešah s koleza v jarek in se težko poškodoval po glavi. — Treibenreiff Vojteh, sin posestnika, star 5 let, iz Ljubije pri Mozirju, je 23. t. m. doma padel s stola in si zlomil nogo. — Zupanc Ivan, sin cinkarniškega delavca, star 8 let, doma s Teharji, je v nedeljo, ko je brat kosil travo za zajce, travo grabil; brat ga je zadel po nesreči s koso in ga poškodoval po desni nogi.

Asanacija Zavodne pri Skalni kleti. Pod hribom sv. Jožefa je pri Skalni kleti nastala v zadnjih letih zelo lepa kolonija večinoma samih endružinskih hišic. Nima pa ta kolonija še napeljnega vodovoda, kar je zelo velika škoda. Ob vsaki povodni preplavlja Voglajna ta del Celja, dvigne vse smeti in tudi gnojnice — ko se voda poleže, morajo pa prebivalci uživati nezdruvo vodo. Da je tu položena kal najnevarnejši boleznim, je razumljivo. Zato je mestni svet sklenil, da se v ta del mesta čimprej napelje vodovod, da bodo dobili prebivalci zdravo in pitno vodo.

Zidarska stavka odložena

Ljubljana, 26. maja.

Včeraj smo poročali o stanju, ki vlada med stavbniškim delavstvom. Izrazili smo tudi možnost, da pride danes do vsesplošne stavke, kakor so to včeraj delavci sklenili. Med tem pa so se pogajanja med delavstvom in med stavbeniki včeraj ves dan nadaljevala. Ta pogajanja so rodila vsaj ta uspeh, da so delavci stavko odložili. Iz Belgrade prihaja danes poročilo, da je tam res prišlo do vsesplošne stavke stavbniškega delavstva, ker podjetniki niso hoteli ugoditi delavskim zahtevam. Ljubljansko delavstvo pa je stavko odložilo, da s tem pokaže s svoje strani vso dobro voljo. Kakor slišimo, se bodo proti koncu tedna zopet zbrali delavci in podjetniki, da skušajo ponovno najti primerno rešitev. Če na tem sestanku ne pride do sporazuma, je verjetno, da bo stavka izbruhnila pričetkom prihodnjega tedna.

Sodba v procesu Vzemne pomoči bo v četrtek

Ljubljana, 26. maja.

Proces o Vzemni pomoči je bil snoči ob 23.30 končan. Vsega je trajalo 28 ur, bil je mestoma zelo napet in živahen, kajti prva dva obtožena, ki ju obtožnica najhujše obtožuje, sta se branila z vso trdnostjo in sta napela vse sile, da bi se razbremenila obojima da bi dokazala svojo nekrivdo. Proces pa je drugače prinesel na dan mnogo zanimivosti in poučnih podrobnosti, o katerih bodo pač odločujoči činitelji lahko razmotirali tudi s teoretičnega in praktičnega vidika našega gospodarstva in socialne administracije.

Predsednik gosp. Ivan Brelih je včeraj ob 16 nadaljeval preteklo sredo prekinjeno obravnavo. Najprej je prečital dopis gosp. kanonika Šiške, ki je pojasnjeval gotove okolnosti, zlasti, da so nasprotniki Vzemni pomoči sami podvalili starčke mestne ubožnice kot zavarovance.

Obramba prvih dveh obtožencev je nato predlagala še več dokazov, ki naj bi se izvedli, da se pojasnijo gotove okolnosti, predlagala je zaslišanje nekaterih prič. Državni tožilec je nasprotno ugovarjal proti izvedbi dokazov obrambe in od svoje strani predlagal še 11 novih dokazov po raznih pričah. V prvi vrsti je državni tožilec hotel razbremeniti pričo ban. svet. gosp. Mencingerja, ki mu je obramba očitala mnoge nepravilnosti pri reviziji in likvidaciji Vzemne pomoči.

Prav zanimivo je dejstvo, da je ing. Ivo Lah, strokovnjak v zavarovalni tehniki, 13. oktobra 1932 prinesel iz Beograda rešitev ministrstva, s katero je bilo dovoljeno ponovno poslovanje Vzemne pomoči. Takoj naslednji dan, 14. oktobra, ko je banska uprava imela že to ministrsko rešitev v rokah, pa so bila pri banski upravi registrirana pravila pomožne blagajne »Nada«. Zadevni predlog je podpisal tudi ban. svetnik gosp. Mencinger. Kot predsednik »Nade« je bil naveden ravnatelj »Ekonoma«, Soršak, a kot podpredsednik gosp. Mencinger.

Senat je po kratkem posvetovanju odklonil vse nove dokaze obrambe in drž. tožilstva kot ne-potrebe. Nato je predsednik nadaljeval s čitanjem raznih zapisnikov, pravil Vzemne pomoči in drugih dokumentov. Povrnili se je ponovno k seznamu zavarovateljev in zavarovancev.

Kdo je vse spekuliral

Za naše kulturne, socialne in gospodarske prilike je prav poučen omenjeni seznam. Na debelo so ljudje, ki zavzemajo v našem javnem življenju ugledna mesta, ki javno delujejo kot kulturni delavci, veržili z življenjem starih politikov, odličnih

Drobiž iz domovine

Kmetje in učitelj

V četrtek so imeli kmetje v Drenovu pri Prijepolju v Srbiji neko slovesnost, ki je bila po starem običaju pred vaško šolo. Zbralo se je mnogo starega in mladega kmečkega sveta, tako iz domače vasi, kakor tudi iz okoliških, ki so ves dan plešali in peli. V tem času so se pa nekateri precej napili, ter si je eden od pijanih kmetov privoščil šalo, da je odvezal pri voznaku zajemalko od divjalnega droga. Zajemalka je padla v vodnjak. Kmetje so nato zahtevali od šolskega sluga, naj jim prinese drugo zajemalko. Izgovarjal se je, da je nima. Nastal je spor, v katerega je posegel tudi eden od učiteljev, da bi jih pomiril in prepričal, da v resnici nimajo nobene zajemalke več. Tedaj pa so kmetje planili nanj in ga začeli pretepati. Učitelju se je posrečilo, da je pobegnil v šolsko sobo in se tam zaprl. Razjarjeni kmetje so vdrli za njim in razbijali po vratih sobe, v kateri se je nahajal. Zato se se učitelj ojunail in stopil med nje. Čim pa je bil v njihovi sredi, so ga začeli tolči z vsem, kar so imeli pri rokah, s kamenjem, motikami, palicami. Učitelj se je ves oblit a krvjo zgrudil na tla. Nato so se kmetje porazgubili.

V tej vasi so kmetje zelo izurjeni streljalci s kamenjem. Vaška kronika pozna že več ubojev, ki so jih izvršili spretni streljalci s kamenjem. Da so si pa na tak način izlili svojo jezo na učitelja, je pa vzrok ta, ker jim je učitelj že dolgo časa ležal v žolodcu. Že večkrat so bili zahtevali od oblasti, naj ga izmenjajo. Še pred tem dogodkom so se bili kmetje pri šolskem vodnjaku že večkrat prepirali s šolskim vodjem.

Menih prostovoljno v smrt

V četrtek je naredil konec svojemu življenju predstojnik pravoslavne samostana v Vukovu pri Negotinu.

Vsako jutro je arhimandrit ponavadi zgodaj vstajal. Na ta dan ga pa ni bilo iz sobe. Sluga si ni upal vdrati v sobo, pa je zato kar telefonično pozval državnega tožilca. Prišla je sodna komisija, ki je dala s silo odpreti vrata v celico. Našla je predstojnika mrtvega. Arhimandrit je iz telefonske zice zvil zaniko, ki jo je obesil na okno. Pristavil je stol, zadržal zaniko okoli vratu, nato pa po-tegnil revolver in se ustrelil v glavo. Storil je to v pozni nočni uri, ko eo vsi v samostanu že trdno spali in ni nihče slišal strela. Zapustil je pismo, v katerem je sporočil, kaj je samostanska last in kaj njegova in zraven dodal tudi, komu naj se njegova lastnina porazdeli. Do sedaj se ne vedo zakaj

se je stari menih odločil do takega usodnega koraka, tembolj, ker eo ga poznali v vsej okolici kot zelo pametnega, izobraženega in med ljudstvom zelo priljubljenega meniha.

Težka borba z razbojnikoma

Pred mesecem dni se je med kmeti na Koso- vem polju raznesla razburljiva novica, da se po njihovih krajih klati zelo nevarna razbojniška dvojica. Obdava razbojnika sta bila doma iz bližine albanske meje ter sta imela na vesti dolga vrsta umorov. Tudi orožniki so zvedeli za njihovo bivanje in so ju dolgo časa zasledovali. Toda vselej brezuspešno. Vedno sta jima razbojnika pravočasno odnesla pete. Šele pred dnevi so jima prišli na pravo sled ter ju gonili iz kraja v kraj. V nedeljo pa sta se zaletela nenadno v neko zasedo, ki so jo naredili orožniki. Čim pa sta razbojnika opazila nevarnost, sta se kakor veverici vlegla za kamenje in začela streljati na orožnike. Streljanje je trajalo več kakor dve uri, dokler se vodji orožniške patrole ni posrečilo, da se je priplazil razbojnikoma za hrbet. Odtod ju je pozval na predajo. Za odgovor pa je dobil strel, ki pa je na srečo zadel le v njegovo puško in ga s tem rešil gotove smrti. Orožnik je začel streljati in ubil enega od njiju. Drugi pa je prišlo izbrabiti in se izmuznil zasedi ter pobegnil. Orožniki so zgubili za njim vsako sled, odkrili so ga šele kmetje iz vasi Poljanec, ki so ga zapazili, da se skriva v gozdu. Organizirali so kar sami zasledovanje, obkolili razbojnika v gozdu in z vseh strani otvorili nanj ogenj s pušk. Ker je razbojnik sprevidel, da mu ni več rešitve, je vrgel od sebe puško in se kmetom predal.

Tihotapci tobaka

Pred dnevi je šla patrulja finančarjev iz Jahlancev v bližini Konjice v Bosni po hribu in opazila v daljavi večjo skupino ljudi, ki so nosili težko nabasane nahrbtnike. To je bilo finančarjem dovolj, da so prišli do prepričanja, da so to tihotapci tobaka, ki tovorijo tobak iz Hercegovine v Bosno. Patrulja je jo naglo pobrala za njimi in jih, ko je prišla že blizu njih, pozvala, naj se ustavijo. Tihotapci se pa za to niso zmenili, temveč so jo urno pobrali v gozd. Finančarji so jih gonili dalje in je eden od njih za drevesom našel tihotapca. Ko ga je finančar hotel pograbit, se med njima vnela borba, v kateri je tihotapce potegnil nož in sunil finančarja v prsa. Ranjeni pa je imel še toliko moči, da je zgrabil za puško in s kopitom treščil tihotapca po glavi. Oba sta se kmalu zrušila nezavestna na tla. Ta čas pa so ostali finančarji preganjali tihotapce, pa niso imeli uspeha.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, torek, 26. maja: Filip.
Jutri, sredo, 27. maja: Izidor.

*

Lekarne. Nočno službo imajo: dr. Kmet, Tyrseva 41, mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

*

Prihodnje dni obiščejo Ljubljano kot gostje esperantskega kongresa gojenci zagrebskega zavoda za slepe. Namen njihovega obiska je, da pokaže zavod, kako skrbi za glasbeno vzgojo svojih gojencev, saj dobro vemo, koliko slepcev si ravno z glasbo najlepše in najbolje služi tudi svoj vsakdanji kruh, ne le, da jim je glasba v njihovi nesreči tudi največja uteha. Sadove tega dela bomo slišali na koncertu, ki ga priredi zavod s pomočjo naše Glasbene Maticе v Filharmonični dvorani v petek 29. t. m. zvečer ob 20. Občinstvo vabimo na ta koncert, ker smo prepričani, da se zanima tudi za to vzgojno delo. Kjerkoli so nastopili mladi koncertanti, imajo jako lepe ocene, nekateri izmed njih pa so tudi gojenci zagrebske glasbene akademije. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Maticе.

Osemdesetletnico Nikole Tesle proslavi univerza kralja Aleksandra I. v Ljubljani s dvema slavnostnima predavanjema. V sredo, dne 27. maja ob 20 bosta predavala o Nikoli Tesli ob izvajanju eksperimentov dekan tehniške fakultete prof. ing. Marij Osana in prof. dr. ing. Venčeslav Koželj. To predavanje je namenjeno celokupni univerzi. V petek, dne 29. maja ob 20 pa se isto predavanje ponovi na prošnjo Udruga inženjerjev in arhitektov za strokovno javnost. Obe predavanji se bosta vršili v elektrotehničnem inštitutu tehniške fakultete na Mirju.

Udruga inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana vabi člane na proslavo 80. obletnice rojstva Nikole Tesle, ki bo v petek, dne 29. maja ob 20 v elektrotehničnem inštitutu univerze v Ljubljani (Aškerčeva ulica 11). O življenju in delu Nikole Tesle bosta predavala g. ing. Marij Osana, dekan tehniške fakultete in dr. ing. Milan Vidmar, redni profesor univerze.

Gospodno bodo na modni reviji dame pokazale, kako jih vidijo rade oblečene ob tej ali oni priliki. Moška moda je sicer dokaj ustaljena, stavi pa vendar tudi gospodov gotove zahteve, ki so svojstvene izpreminjajočim se časom in različnim življenjskim težnjam. Ne pozabite torej pri obisku Ljubljanskega velesejma, ob 30. maja do 8. junija, posetiti tudi *modne revije*.

Sam papir! A vendar boste kar strmeli, ko boste na *Ljubljanskem velesejmu*, ob 30. maja do 8. junija, videli, kako praktični, trepčni in ceneni so papirnati izdelki, ki jih razstavlja naša domača papirna industrija!

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA: Začetek ob 20.

Torek, 26. maja: Recitacijski večer. (Drama gostuje v Celju: Tiran).
Sreda, 27. maja: Gozd. Red Sreda.
Četrtek, 28. maja: Mladi gospod šef. Red A.
Petek, 29. maja ob 15: Juarez in Maksimilijan. Družinska predstava. Izven.

OPERA: Začetek ob 20.

Torek, 26. maja: Kavalir z rož. Red B.
Sreda, 27. maja: Lucia di Lammermoor. Red C.
Četrtek, 28. maja: Otello. Red Četrtek.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 26. maja: 11 Solaka ura: Nikola Tesla (g. dr. Lavo Čermelj) 12 Za vsakega nekaj (plošče). 12.45 Vremenska napoved. poročila. 13 Napoved časa, objava sporeda, obvestila. 13.15 Pa nekaj za vse (plošče). 14 Vremensko poročilo, borzni tečaj. 16 Razlaga in izvedbe Beethovnovih sonat op. 32 št. 2 (d-mol) (ed. J. Jadviga Poženelova). 18.40 Budizem in krščanstvo (g. urenik Fr. Terzaglav). 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. 19.30 Nac. ura: O Nikoli Tesli — ob 18.40 letnici rojstva (g. dr. V. Jovanović iz Beograda). 20 Ruski pesni — ruske pesmi (izvaja zbor balajak (Ruslani)). 20.50 Harmonika svira veselo stvari (plošče). 21.10 Koncertne suite (Radijski orkester). 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. 22.15 Znameniti operetni skladatelji (Radijski orkester).

Drugi programi

Torek, 26. maja: Beograd I.: 19.30 Koncert. 20.30 Orkestralna glasba. 22.30 Plošče. — Beograd II.: 14.05 Zagrebčev predavanje (glasovi iz Posočja). — Zagreb: 20 Prenos iz opere. — Dunaj: 20 Avstrijske pesmi in ples. 22.10 Regarjeva klavirska in orgelske skladbe. 23.15 Dunajski operni pevci. 24 Zabavna glasba. — Budimpešta: 19.30 Igra. 21.30 Zabavna glasba. — Verdivjeva opera: 20.30 Simona Boccanegra. — Rim-Bari: 17.15 Plošče. 20.40 Igra. 22 Klavir. 22.40 Plesna glasba. — Praga: 20 Mahlerjeva VIII. simfonija. 22.15 Plošče. — Brno: 20 Plošče. 20.15 Pihala. 21.15 Saint-Saensova orgelska glasba. 21.40 Zbor. Bratislava: 20 Plesni večer. 20.40 Pihala. 21.30 Igra. 21.30 Zbor. 22.30 Plošče. — Varšava: 20.10 Orkester in klavir. 22.30 Plošče. —

Dolina gradov vabi

na ta izlet, ki se vrši ob prireditvi Združenja železniških uradnikov v Ljubljani, dne 14. junija. Prireditelj je izdal ličen propagandni propekt s slikami in načrtom izleta ter moramo agilitno prav posebno pohvaliti. Udeleženci bodo imeli najlepšo priliko, ogledati si krasne starinske gradove, samostane, toplice. Znani so gradovi iz preteklih dob: Otočec, Struga, Klevevž, Tolsti vrh, a to vse v najlepši dolenski okolici. Za zabavo bo najbolje organizirano. Družabni sestanek v dolenski metropoli bo celotni izlet zaključil. Udeleženci se odpeljejo iz Ljubljane deloma z vlakom ob 5.25, deloma direktno z avtobusi. iz Maribora pa že 13. junija z udobnim avtobusom ter bodo imeli izredno priliko ogledati si v enodnevnem postanku ogledati si Ljubljano v njenih posebnosti in njeni zabavi. Drugi dan se Mariborčani priključijo ljubljanski skupini ter jutri nadaljujejo svoj pot preko doline gradov v Maribor. — Točne informacije so razvidne iz prospekta, ki se dobi pri Putniku. Izleta se lahko udeležijo vsakdo ter vsem ljubiteljem proste narave in posebnih znamenitosti prav posebno priporočamo, da ne zamudijo te izredne prilike. Pokroviteljstvo nad izletom je prevzel predsednik novomeške občine, ki je s tem pokazal kar najbolje razumevanje pri propagandi tujkega prometa za dolenske kraje. Kot se doznava, se udeležencem pripravljava vsestransko lep sprejem. Prijave za izlet je naslavljati takoj, a najkasneje do 6. junija, prireditelju v Ljubljani, Kolodvorska 43, in Putniku v Ljubljani, Mariboru in Zagrebu. Celotni prevozniki stroški za avtobuse in kosilo stane za Ljubljane 90 Din, iz Novega mesta 45 Din, za Mariborčane, pri dvodnevnem celokupnem sporedu, 250 Din, za Zagrebčane 80 Din. Izlet je posebna prilika za foto-amaterje.

Velike sleparije zakotnega pisača

Ljubljana, 26. maja.

Za mrežami ljubljanskih zaporov premišluje sedaj svojo usodo in svoje velike sleparije prebrisani slepar, poklicen zakotni pisar, ki je nastopal kot »advokat« in se bahal okrog, da ima sam najboljše zveze z uglednimi sodniki v Zagrebu in da je prijatelj celo pravosodnega ministra tam v Beogradu. Možakar je star 36 let, ljubljanskega srca. Izučil se je poštenega ključavničarskega rokodelstva, ki pa mu ni bilo povšeči. Rokodelstvo je obesil na klin. Prišel je karjerno zakotnega pisača in goljufa. In res so mu naivni, lahkoverni ljudje nasledili. Popolnoma so mu zaupali, da je on edini »veliki mojster«, ki zna pravde peljati. Sam se je smatral za »nadčloveka« in to je svojim klijentom tudi bahato pripovedoval.

Svoje žrtve je poiskal v mirnem naselju Podrečje pri Domžalah, kjer se je lani izvršil strašen umor starke Marije Penkove in zaradi katerega umora se nahajata v zaporih Janez Pirc in France Hribar.

France Blaž se je približal posestniku Francetu Bevcu, ki je vodil daljšo pravdo zaradi neke parcele. Pravdo je pri sodišču na Brdu izgubil. Blaž pa se mu je znal prililiti. Pravil mu je, da bo napravil pritožbo na okrajno sodišče v Celju, kjer so gg. sodniki dobri in pametni, moške, napravil pa bo tudi »veliko pritežgo« na stol sedmorice v Zagrebu. Tam bo skup stopilo sedem modrih sodnikov. »Glavo si dam odrezati, če ne bomo pravde dobili,« je Blaž zatrjeval Bevcu. Ubogi kmet mu je zaupal, verjel mu je vsako besedo. In Blaž je kmetiča molzel. Pobrál mu je s trdim delom zaslužene novce, naposled pa je prišlo tako daleč, da si je Bevc celo denar izposodil za drago pravdo. Kmet je vlek od dne do dne. Neki dan je prišel Blaž k Bevcu z veselo novico: »Vse gre dobro! Sodniki v Zagrebu bodo poslali sem geometra, da bo parčelo izmeril. Treba ga bo dobro pogostiti.« In Blaž je izvalil ob Bevcu vsega 12.600 Din v večjih

ali manjših zneskih, srebrno uro, več litrov žganja, ki ga je baje g. geometer prav rad cukal, 15 kosi za geometra, mnogo suhega mesa in drugih dobrin. Blaž je sleparil lani celo leto do 22. februarja letos.

Druga žrtev je bil neki starejši človek Z., ki je bil v Ljubljani obsojen na 6 mesecev strogega zapora zaradi nemoralnega delikta. Z. je hodil žalosten okrog in gruntal, kako bi dosegel izbris te kazni. Položil je zadevo Bevcu, ki mu je nasvetoval »finega dohtarja«, rekoč: »Vem za človeka, ki te bo popolnoma ven izrezal.« Seznanil ga je z Blažem, ki mu je bahato pristavil: »Svojo glavo si dam odrezati, če hoste le eno samo uro sedel. V Zagrebu so veliki in merodajni gospodje! Kazni ne bo treba nastopiti.«

Blaž je tudi tega pošteno osleparil za dobro jedajo in pijačo, kakor tudi za okoli 1500 Din gotovine. Najprej mu je prinesel ponarejen sodniški odlok, s katerim mu sodišče znižuje kazen na 3 mesece strogega zapora. Postal je še predrznejši!

Blaž mu je poslal pravilno, po predpisanim formularju izstavljen »amnestijski ukaz«, s katerim naj bi bil Z. pomiloščen. Bilo je to februarja letos. Z. je od veselja skakal. Toda doletelo ga je neznanosko presenečenje. Malo pozneje pa mu je pismo- noša prinesel od ljubljanskega okrajnega sodišča uraden poziv, da mora nastopiti svojo 6 mesečno kazn. In Z. je nato orožnikom prijavil Blaža zaradi sleparij. Tako je prišlo vse na dan. Blaž je bil razkrinkan. Tudi v Ljubljani je poiskal žrtve. Neko žensko je spravil ob 5000 Din. Blaž je bil namreč nekaj časa sluga na socialnopolitičnem uradu mestne občine. Tež ženski je obljubil, da ji bo poskrbel »stalno mesečno rento« od mestnega magistrata, samo za prošnje in koleke rabi mnogo denarja. Blaž je ponaredil tudi mnogo raznih listin. Bil je celo tako predrzen, da je ponaredil sodni dražbeni oklic, s katerim naj bi bilo neko posestvo v okolici na javni dražbi prodano za 60.000 Din.

Povodnji v Lendavskem in Ljutomerskem okraju

Ljutomer, 25. maja.

Ze v noči od sobote, 23., na nedeljo, 24. maja, je reka Mura v delu od Bakovcev do Verževja takoj narasla, da je izstopila iz struge na desnem bregu pri Verževju in ogrožala banovinsko cesto na ozemlju proti verževskemu mostu. Ta dan je bil po tej cesti mogoč promet s čolni, ki ga je odredil cestni odbor v Ljutomeru. Nihče pa ni pričakoval katastrofe. Ze v nedeljo zvečer so si ogledali stanje vode tehnični in nadzorni organi tega odbora. V svesti si, da je glavna nevarnost pred povodnjem že odstranjena, so odredili samo nočno stražo in morebitno poročanje.

Ponoči od nedelje na danes pa se je nenadoma razlila Mura še čez levi breg in posebno po ozemlju pri vasi Dokleževje, ki tvori nekako zagodo med občinsko cesto Dokleževje-Bakovci in banovinsko cesto Pristava-Veržev (verževski most). Voda je poplavlila ozemlje v širini nad poldrugo kilometer, mestoma nad 2 metra visoko. Hiše prebivalcev v Dokleževju so do 2 metra pod vodo. Človeških žrtev ni bilo, pač pa je obstajala vse do jutraj velika nevarnost, dokler niso prišli izakovčani na pomoč s svojim čolnom do ogroženih poslopj.

Največja nevarnost proti hišam st. 109 posestnika Demše Matije, št. 110, ki je last Jerič Marije in ki stoji 2 metra v vodi, dalje je hiša št. 107,

last Prkič Stefana, v vodi do višine 3 metrov. Vse te hiše se bodo najbrž porušile.

Takoj jutraj je prišla v Dokleževje občinska komisija iz Dol. Lendave pod vodstvom okrajnega načelnika g. dr. Bratine, ki ga je spremljal poslanec g. dr. Klar, načelnik cestnega odbora g. Bačič in orožniški poveljnik. S čolnom so prevozili večji del poplavljenega ozemlja in so zaslišali najbolj prizadete. Banovinska cesta II. reda Pristava-Veržev je poplavljena v dolžini 2 km, vendar pa iz razloga, ker ni imela voda dovolj prostora na desni strani, ni bil izdan nalog za prekop ceste na ponovno nujno prošnjo prebivalstva Dokleževja, ker bi prekop itak nič ne koristil.

Na desnem bregu Mure pa je poslovala danes tudi komisija ljutomerskega okraja, ki jo je vodil okrajni načelnik dr. Farčnik v spremstvu načelnika cestnega odbora g. Kuhariča, poslanca Lukačiča in banovin. svetnika g. Stuhca Alojzija. Ta komisija je ugotovila, da se škoda zaenkrat še ne da oceniti, pač pa jo bo mogoče ugotoviti šele, ko se voda odteče. Podvzeli so tudi vse ukrepe, da ne bi ljudstvo prišlo v še večjo nevarnost.

V teku popoldneva je prestopila Mura svoj desni breg ter je preplavila pri Razkrižju tudi nad 1 kilometer dolžine banovinske ceste Ljutomer-meja savske banovine. Tudi na tem delu povodnji so odredene varnostne naprave.

RESOLUCIJA III.

Zahtevamo, da se zgradi na Golniku poseben paviljon za akademike. To svojo zahtevo utemeljujemo s tem, da je med akademiki veliko bolnikov z odprto tuberkulozo, ki pomenijo za svojo okolico veliko nevarnost. Zdravljenje samo mora biti zelo poceni, za revnejše slušatelje brezplačno. Sredstva za uresničenje te naše zahteve naj nudi javne oblasti.

Vse tri resolucije je predložila APL v podpis tudi vsem ostalim društvom na univerzi.

Prva resolucija je bila odposlana rektoratu, druga in tretja rektoratu ter ministrom za svetlo, za socialno politiko in narodno zdravje ter obema slovenskima ministroma.

Tretje kolo za Davis-cup

Drugo kolo tekmovalja za Davis-cup pokal je dokončano. Prejšnji teden pa so bili določeni v Berlinu tudi že datumi in pari, ki bodo igrali v tretjem kolu. To je četrt finale za evropske države. Pri tretjem srečanju bodo nastopile sledeče države: Jugoslavija : Francija v Parizu, Irska : Švica v Dublinu, Belgija : Avstrija na Dunaju, Nemčija : Argentina v Berlinu.

Srečanje Jugoslavija : Francija bo od 5. do 7. junija v Parizu. Na žalost bodo morali naši tekmovalci potovati. Čeprav se je prvotno trdilo, da ima Jugoslavija pravico, da izbira kraj tekmovalja, se je vendar ugotovilo, da ima pravico izbere mesta, kjer se bodo vršile tekme, Francija. Francozi so pa seveda izbrali lasten teren.

Naši izgledi so bili že sedaj dokaj majhni, čeprav smo igrali na domačem terenu. Sedaj so se pa še zmanjšali. Res je, da Francija še daleč ni več tako močna, kot je bila nekoč, vendar tudi proti taki, kot je sedaj, ne bo mogoče mnogo napraviti. No, naj bo kakor hoče, Jugoslavija je lahko zadovoljna s tem, kar je dosegla do sedaj.

Ci bi se nam pa sreča nasmešnila, no, na to prav gotovo ne moremo računati, potem bi bil naš naslednji nasprotnik znagovalec tekme Avstrija : Belgija. Najbolj verjetni finalist bo letos Nemčija. Njeni igralci so v odlični formi in poznavali trdijo, da bo tudi v končnem placementu igrala zelo važno vlogo.

Nad 200 strank ob 3 milij. Din

Ljubljana, 25. maja.

Skoraj nad 1 leto trajajoča kazenska preiskava proti Ivanu Grašku, lastniku realitete pisarne v Ljubljani in nakupovalcu hranilnih knjižic, je končana. Spisi so zelo obširni. Tehtajo do 5 kg. Državni tožilec sedaj sestavlja obtožnico, ki bo obsegala do 200 strani. Obtožnec Ivan Grašek je, da se je nekoliko zaposlil in si preganjal v celici dolgčas, sestavil posebno kartoteko vseh oškodovancev, katerim je vzel hranilne knjižice in jih prodal. Vseh oškodovancev je nad 200 in znaša vsota okoli 3 milj. dinarjev.

Maribor

Lekarne. Nočno lekarniško službo vršita Kónigova lekarna »Pri Mariji Pomagaj« na Aleksandrovi cesti in Albaneževa lekarna »Pri sv. Antonu« na Frankopanski cesti.

Maratonci na kuluk! V četrtek in petek zvečer bomo gradili na Livadi tekašče. Zbor vsega članstva ob pol 7 zvečer na igrišču na Livadi. Naj ne bo Maratonca, ki bi izostal!

Strog pasji zapor: je razglasilo mestno poglavarstvo, ker se je pojavil na mestnem področju stekel pes, ki je ogrizel tudi druge pse. Vsi psi morajo biti varno zaprti, kadar se pa jemljejo na ulico, morajo imeti nagobčnike ter se voditi na vrvi.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 26. maja ob 20: Direktor Campa. Globoko znizane cene. Zadnjič. Debut Majde Skrbinske.

Sreda, 27. maja: Zaprtro.

Debut Majde Skrbinske in zadnjič »Direktor Campa«. Pri jutrišnji predstavi uspele in aktualne Kranjčeve drame, ki bo zadnja uprizoritev tega dela, debitira v vlogi dijakinje Zine Sušnikove Majda Skrbinska, hčerka znanega režiserja in igralca ljubljanske drame Milana Skrbinske. Pri tej predstavi veljajo globoko znizane cene.

Zadnje gostovanje ljubljanske opere bo za red B v petek, dne 22. t. m. Odlični gostje so bili pri obeh predstavah Rossinijeve opere »Seviljski brivci«, navdušeno sprejeti ter ni bilo ovacijam ne konca ne kraja. V partiji don Basilia nastopi naš veliki operni pevec, mojster Julij Beletto, kar je še posebna privlačnost za to gostovanje. Rezervirajte vstopnice! (Tel. 23-82.)

Lastnike blokov opozarja gledališka uprava, da izrabijo svoje bloke čimprej, ker bo to sezono le še nekaj predstav! Zapadli bloki prihodnjo sezono ne veljajo.

Iz Radeč

Radeče, 26. maja.

Najden utopljenec. V soboto 23. t. m. okoli 6 je šel Bervar Ivan, posestnik sin iz Praprotnega, po opravkih po poti ob Savi proti domu. Kot našlač mu je Sava priplavila pred oči truplo utopljenca. Bervar je stekel po nedaleč privezan čoln in odveslal za utopljenecem, da bi ga potegnil iz vode. Vodni tok mu je čoln zasakal, da se je reševalec jedva rešil ter potegnil s seboj utopljenca in čoln. Utopljenca in čoln se mu je posrečilo rešiti s pomočjo drugih, šele pod šmarčnim v občini Boštanj. O najdbi utopljenca je bila takoj obveščena žandarmerijska postaja iz Radeč in je poslala na mesto patruljo, da uredi potrebno. Po nalogu okrajnega sodišča iz Radeč je bil utopljenec pokopan na Kumpoli v Boštanski župniji. Utopljenec je bil, kakor se sodi po raztelesenju, že več mesecev v vodi. Na sebi je imel že močno razjedene čevlje, ostanke obleke, iz katere je bilo razvidno, da je bil oblečen v pumparice. Okoli vratu je imel dobro ohranjen trd ovratnik in na prstu dragocen prstan, iz česar je soditi, da je bil utopljenec iz boljših slojev. Sodi se, da je bil star 35—40 let.

Prva zmaga naših športnikov. Preteklo nedeljo so odigrali naši nogometaši prijateljsko tekmo z SK Krško. Ze v početku tekme so naši športniki pokazali lepo igro in nadmoč nad nasprotnikom, kar je na številno občinstvo, katerega je bilo nad 300, vplivalo zelo ugodno in vzpodbujevalno. SK Radeče je to pot premagal prvaka Spodnjega posavja z rezultatom 7:2 (4:1) za Radeče. Našim športnikom, ki so to pot pokazali izvanredno voljo, znanje in priznani napredek, na tem mestu čestitamo.

Karambol

Ljubljana, 26. maja.

V nedeljo zvečer okrog 19. ure je prišlo do prometne nezgode pred Leoniščem. Nezgodna je potekala brez kake posebne škode ali nesreče, utegnula pa bi biti resnejša, da tega ni preprečil slučaj. Tako je ostala samo škoda na obeh vozilih.

Po Zaloški cesti proti Sv. Petru je peljal tramvaj št. 30. Ko je pripeljal do Leonišča, je prišel iz Leonišča na Zaloško cesto Juvan Matevž, sofer Jugočeške tovarne v Kranju. Srečanje obeh vozil je bilo tako nerodno, da se je tramvaj zaletel v avtomobil in ga rinil pred seboj kake štiri metre, nakar se je ustavil. V avtomobilu je sedela neka dama, ki se je tako prestrašila, da je morala vsled živčnega napada ostati v Leonišču. Obe vozili sta se pri tem precej pokvarili in obravnava bo ugotovila, kdo mora nositi škodo. Epilog te nesreče se bo torej najbrž odigral na sodišču.

Naše nar. gospodarstvo v aprilu 1936

(Po statistiki OUZD v Ljubljani.)

Zaposlenost delavstva v posameznih industrijah se vedno ugodno narašča. Pomembnejši letni padec izkazuje samo gozdno-žagarska industrija: —208 delavcev ali —3.37 odst. Napredovalo so v konjunkturm pogledu: industrija kamenja in zemlje za +1038 delavcev ali +31.08 odst., tekstilna industrija za +1569 delavcev ali +12.70 odst., gradnje nad zemljo (visoke gradnje) +1546 delavcev ali 58.94 odst., gradnje železnice, cest itd. za 616 delavcev ali +38.10 odst. itd.

V sezijskem pogledu ni bilo pomembnega navedenja. Znatne sezijski prirast izkazujejo: gradnje nad zemljo +1892 delavcev ali +83.09 odst., industrija kamenja in zemlje +779 delavcev ali 21.64 odst., gradnja železnice, cest itd. +353 delavcev ali 18.78 odst. itd.

Važno! Novo!

Dr. A. Piskernik

SLOVARČEK

slovenskega in nemškega jezika s slovenskimi podatki za Slovence

232 strani

cena nevezno Din 20—
vezano v platno Din 30—

Založila

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Angleževo življenje in vedenje na tujem

Vse pokrajine od Maroka v Afriki do pristanišča Singapur na južnem koncu Azije imenujejo Angleži nakratko deželo »zunaj na Vzhodu«. To je pojem, ki združuje vso eksotičnost najrazličnejših vrst. Zunaj na Vzhodu, to pomeni za Angleža dostikrat zaničljiv izraz, čisto hrepenenje, vedno pa neko določeno pojmovanje življenja v teh krajih. Anglež je le deloma Evropejec, mnogo bolj hoče biti gospodar na Vzhodu, še več, gospodar vsega sveta.

Doma lahko mohamedanec, med mohamedanci ne

Kakšna je razlika med Angležem in med pripadnikom druge narodnosti, opisuje na prav zanimiv način pisatelj Galsworthy. Razlika je tudi še celo v tem, kakšno je življenje Britanca, ki biva na angleškem evropskem otoku, in med onim, ki »zastopa« svoj imperij drugod. Pisatelj opisuje v knjigi, ki jo je posvetil Angležem, ki bivajo v omenjenih vzhodnih pokrajinah, med drugim tudi tole zanimivost: Zaročenka je morala razdreti zaroko, ker je njen izvoljenec prestopil v mohamedansko vero. Če bi se bil doma na Angleškem pogolobil v Mohamedov nauk in ga spoznal po svojem zrelem preudarku za pravega, to se pravi, če bi postal iz svojega prepričanja mohamedanec, potem ne bi bilo nobene ovire in bi se smel s svojo zaročenko poročiti. Ker pa je postal mohamedanec v Arabiji in ker tudi Arabci smatrajo tako dejanje za nečastno in nevravno Angleža, se je moral ločiti od svoje zaročenke, čeprav je bil do ušes zaljubljen vanjo. V tem so si vsi Angleži edini, Evropejci pa je takemu pojmovanju samo čudino. To nam ne gre v glavo, kako da je prestop v drugo vero v krščanski domovini dovoljen, v deželi, kjer je ta druga vera doma, pa nemogoč!

Zavedaj se, da vladaš!

Odgovor na to uganko je tale: Vsak Anglež v Sudanu, Egiptu, Palestini, Iraku, Arabiji in tod okoli je človek, ki veliko pomeni, povsod na vidnem mestu in povsod nekaj predstavlja. Če je prišel semkaj pred 6 leti ali pa pred 6 tedni, je že poznan. Vse govori o njegovi zunanjosti, o njegovem poklicu, njegove besede grede od ust do ust. Tudi tisti, ki ga nikoli ni videl, ga natančno pozna. Vsaka njegova kretnja, vsako njegovo delo ima trajno vrednost. Če pa prestopi v mohamedansko vero, smatrajo to drugi Angleži za veleizdajstvo, in o tem se tudi kaj hitro povsod izve. Za izdajalca ga smatrajo za to, češ da je prestopil ono mejo, ki loči njihovega človeka od onega, ki ga je rodil vzhodni svet. S takim svojim dejanjem se postavi Anglež na isto stopnjo, kakor so tamonjši domačini in se podvrže tudi istemu bogu. To more napraviti samo človek, ki ne predstavlja dostojno svojega vladajočega naroda, ampak gleda samo na svoje lastne koristi.

Ne ravnaj se po drugih

Evropejec se skuša v inozemstvu prilagoditi novim razmeram v vsem: V obleki, pri jedi in v načinu življenja. Anglež pa ravno obratno: Po njem se mora vse ravnati, vse prilagoditi njego-

vim navadam. V hotelu v Port Sudanu ga n. pr. postreže vsako jutro ob 7 postaven črnc s čajem, ki ga prinese na posteljo, nato pa sledi še druga jedila prav po angleški navadi. Da bi Anglež prevzel od drugih kako navado, ni govora.

Anglež gospod, ne rokodelc

V Afriki se naseljujejo že davno tudi drugi evropski ljudje, posebno v zadnjem času. Italijani, ki se v Tunisu in Tripolisu bavijo zelo mnogo s kmetovalstvom ali ribištvo, v Egiptu pa so rokodelci ali soferji. Anglež pa opravlja ročno delo le takrat, če vidi, da ga kdo drugi ne zna in da bo s tem vzbudil pozornost in občudovanje. Kaj rad dela s strojem, če vidi, da so okoli njega ljudje, ki stroja niso nikdar videli. Italijanski ali francoski priseljenci se pomešajo med domačine kot enakovredni ljudje. Ista stremljenja in iste potrebe jih družijo. Francoz ali Italijan sedi tudi skupno s tamkajšnjim domačinom v kavarni.

Vse prezira

Toda Anglež je vedno le v svoji izbrani angleški družbi, on je človek posebne vrste. Angleški kapitan prezira Italijana in podcenjuje njegovo vojaško sposobnost in vztrajnost. Ministra Edena višje ceni kot pa Mussolinija, češ da je mnogo bolj preudaren. Če je med italijansko-abisinsko vojno kdo vprašal Angleža, kako misli da se bo ta vojna končala, je dejal: »Bilo bi še slabše, če bi Italijani to vojno izgubili, kakor pa, če jo dobe. Ne sme se namreč dopustiti da bi črnci zmagali nad belokožci, kajti to ne bi imelo dobrih posledic.« Tako misli Anglež »na Vzhodu«, in v tem oziru mu pomeni solidarnost z belokožci mnogo več, kot pa obramba morskih poti, ki dajejo moč imperiju.

Gledanje zviška

Te solidarnosti pa takoj že ni več, kakor hitro ima Anglež opraviti s posameznikom. Zgodil se je n. pr. tale slučaj: Lepa in elegantna Italijanka se zabava v kopalnici s svojim edinim, ljubljnim otročkom. Nemogoče je skoraj, da človek ne bi opazil te ljubezni, s katero se otrok igra s svojo mamico. Toda Angležu se, kakor da se potrudil, posreči gledati preko vsega tega takorekoč zviška. Njemu je, kakor da ni nikogar okoli njega, ni niti neprijazen niti vljuden, ampak gleda, kakor da ga nobena stvar ne zanima.

Ako se mudi v Egiptu kakšen drug Evropejec, je radoveden, se da poučiti o vseh egiptovskih zanimivostih in o njih rad pripoveduje. Pozna egiptovsko umetnost, pozna simbole bogov, vso egiptovsko zgodovino. Anglež pa, ki je preživel v Egiptu tudi že tri leta, seveda na kakšnem visokem mestu, se za to ne zanima. On hodi rajši na lov na divje race...

Velik, dokler nerazumljiv

Neka Angležinja, ki je preživela 10 let v Bagdadu, je dejala: »Kakor hitro se je kateri od mojih služabnikov naučil angleško, sem ga takoj

odpustila.« V tem primeru zopet vidimo, da ljudje koga smatrajo za polboga le toliko časa, dokler se ne razumejo. Strežniki se morajo pač naučiti svojega posla, toda dalje njihova učenost ne sme iti.

Pravijo, da je tisti Anglež, ki udari kakšnega domačina, občutno kaznovan za tako dejanje. Toda za tem tiči zopet tipična angleška lastnost: Najprej batine, nato pa sočustvovanje, ki je samo navidezno. Vladati brez sočustvovanja pomeni premišljenost.

Vladanje ob športu

Vse življenje Angleža v teh krajih je samo dvojje opravilo: Vladanje in igranje. Igro so prinesli Angleži s seboj iz evropske domovine. Ob 4 popoldne, ko je vročina kakšnih 35 stop., igrajo tenis ali uganjajo drug šport, jezdiijo, hodijo na lov itd. Razen jahanja in lova se zdi domačinom vse nekaj kot uganja, vse je nerazumljivost teh polbogov. Samo tako se lahko dogaja, da nad 100.000 ljudni vlada en sam človek z majhno peščico vojaštva. Nihesar se mu ne zgodi. Če pa bi se mu, potem pa bi tudi zaradi enega človeka

Prvi italijanski proglas v Addis Abebi.

Zakaj so Japonci dobri športniki

Japonci so se v razmeroma kratkem času postavili na čelo osem narodov in športu in njihove športnike moramo skoraj na vseh področjih smatrati za resne konkurentne na vseh mednarodnih prireditvah in bodo brez dvoma tudi na poletnih olimpijskih igrah vtisnili svoj pečat. Za ta hitri napredek japonskega športa imamo mnogo razlogov. O slednjih je posebno važen ta, da Japonci že od davnih dni goje borenje, sabljanje, streljanje in pletanje. To je njihov narodni šport, ki ga niso prenehali nikoli gojiti. Borbenost je japonska lastnost, ki ima svojo živo in posvečeno tradicijo v japonski preteklosti, ki je bila vedno polna bojevitosti.

Ta njihov športni napredek pa ni morda samo slučajno tako hiter in pri katerem se odkljujejo samo redki posamezniki, ampak ima svoje globlje korenine, ki temelje na gotovosti. Ta njihov napredek je plod sistematičnega in načrtnega dela predvsem v šolah. Na vseh osnovnih in srednjih šolah so telesne vaje obvezne predmet, ki se ga morajo udeleževati vsi. S tem se nadaljuje tudi na visokih šolah, čeprav ne več kot obvezno. To so temelji japonskega športa; to so pa tudi oni krogi, v katerih se šport največ goji. Na Japonskem vrši torej šola ono nalogo, ki jo morajo pri nas vršiti športni in telovadni klubi. Na ta način je šport zavzel na Japonskem širše kroge.

Moderni pouk o telesnih vajah je v svojem načrtu združil vso tradicijo in ves moderen šport. Združil je vsa sredstva, ki jih je našel doma in na tujih tleh in vse postavil v službo športa in dosego svojega cilja — vzgojiti zdrave in odporne moške in zdrave žene. Kot v vseh drugih panogah javnega življenja, tako so se tudi na polju telesne kulture Japonci okoristili s tem, kar so podedovali in kar so prevzeli od drugih. Poleg iger in telovadbe vadijo švedsko in ameriško gimnastiko in vse one panoge, ki dičijo prisnega japonskega viteza —

padlo nešteto žrtev. Take stvari pa ostanejo v spominu!

Kaj vabi na Vzhod

Čeprav živi Anglež na Vzhodu skoro popolnoma tako kot doma, vendar se pridruži tu še nekaj drugega. Neka Angležinja je dejala: »Doma je človek eden od milijonov, ki žive v Londonu, tukaj pa je osebnost, ki nekaj pomeni.« Osebnost moč in veljavo, to je vaba v te kraje. Poleg tega ima človek tam na Vzhodu vse večjo svobodo, vse večjo možnost odkrivanja, možnost, da da naravi svoj obraz. Pod besedo »narava« ni mišljena samo pokrajina, ampak tudi preprosti, primitivni človek na njej. Tu se priznava tudi neka gotova sorodnost. To je tudi eden onih vzrokov, zaradi katerega si je n. pr. polkovnik Lawrence osvojil srca domačinov. Polbogovi se sami ne spuščajo, ampak od časa do časa dopuste, da se jim kdo približa. O kakem arabskem knezu pa govori Anglež kot o »dobrem starcu«, pri tem pa se smeje nad tem, da je vendar on nekaj posebnega.

Tudi nebo je za Angleža tista vaba, ki ga vleče tja na Vzhod. To učinkuje nanj bolj, kot vse drugo. Nebo je temno kot nikoli pri nas in obenem sijajno. Pod njim sanjarijo tople noči in z njimi vred Anglež. Zvezde se mu zde tako blizu, mesec je čisto drugačen kot pri nas. Noči pomenijo življenje tu »zunaj na Vzhodu«. Car teh noči je edini, ki se mu je Anglež vdal.

Nemški oddelek na mednarodni letalski razstavi v Stockholmu kaže nazorno, kakšna stremljenja ima tretje cesarstvo.

Življenje in trpljenje v najstrašnejši vojski sveta

Zakleta legija

25

Mali Parizan, Kostanovič, Herschkorn in drugi večji strelci merijo moštversko in jih podirajo drugača za drugim. Toda Druzi tam gor se dobro drže, zlasti pa emir, ki je v svoji obleki podoben muzejskemu predmetu.

Ko je prišla vrsta tudi nanj in ga je krogla zadela, se je še nekaj časa obotavljal, šele potem se je težko zgrudil na tla. Na obronku so ostala samo trupla brez duše, pod črnimi zastavami, ki podhrtevajo v vetru.

Položaj je postal vse bolj resen. Poročnik Vernon je pregledal shrambe streliva in nam je zapovedal, da naj štedimo z naboji. Prišel je, da nam to pove.

»Stedite,« je dejal, »bodite skopi, ne streljajte neumno, marveč samo tedaj, kadar ste gotovi, da boste sovražnika zadeli. Če pride do napada, čakajte, dokler ne pride neprijatelj docela blizu. Nimamo več streliva.« Vesele novice! A Druzi se vprav pripravljajo na napad.

Tedaj, tik pred napadom pa smo zasli-

šali neko brnenje v zraku: prihajalo je sedem ali osem letal. Avioni so bombardirali Druze in se spuščali čisto nizko ter obisipali vse ozemlje s strelji iz strojne. Vedeli smo, da je ta manever zelo veličasten, toda prav nič koristen in učinkovit. Domačini se stisnejo med kamenje ali ob zidove, stisnejo ledja in jih vzbóčijo kakor maček, dokler naliv ne preide. Avioni rasejo, ko se spuščajo vse nižje in nižje. Spreletavajo se nad našim taborom.

Tulimo kakor norci in mahamo letalom s kapami. Zdaj, ko počasi in razblinjaje se izginejo proti Gazaleji, vemo, da so znali in mogli presoditi, kako nevaren je naš položaj in da bodo v nekaj minutah o tem obvestili glavni stan. Iz Gazaleje nam bodo poslali ojačenje.

Začeli smo računati: dvajset kilometrov je do tja boda, torej dospe pomoč lahko v štirih urah. Stiri ure! No, zdelo se nam je, da je to strašno daleč.

Vedeli smo, da je naša usoda odvisna od tega ojačenja. Treba je bilo vztrajati in se braniti s poslednjimi naporji, dokler ne pride pomoč.

Nenadno nas je pa sovražnik napadel in tako skrajšal naša premišljanja in računanja.

Naj bo že kdorkoli, tisti strateg in poveznik, ki z brežbičja nasproti nam vodi operacije in goni Druze na napad, mora biti bistra glavica. Zna se dobro okoristiti s skušnjami. Prvo pot, ob zori, so nas njihove čete napadle v strnjinih vrstah, v katere so naši

strelci zasejali strašne brazde. Zdaj so pa Druzi način svojega napadanja izpremenili.

Proga med hribom in našimi trdnjavami, na kateri so se razvrstili Druzi za napad, je presekana z nizkimi kamenitimi zidovi, ki dele posamezna polja med seboj. V mirnem času služijo kot staje za ovce domačinom.

To pot so se Druzi okoristili tudi z najmanjšim in najneznatnejšim zavetjem. Za te nizke zidove so se poskrili mali oddelki vojakov v razpršenih vrstah. Nekaj časa so streljali, potem so se pa zaleteli ali splazili proti najbližjemu zavetišču. Tako so se nam počasi bližali tisoči napadalecev. Bili so skoraj nevidni, kakor podzemeljska reka.

Poslušali smo poročnikovo zapoved. Stedili z naboji ter streljali zelo počasi in še to z največjo pažnjo. Povečini nismo videli drugega, kakor nekaj nejasen obris, ki je skakal od kamna do kamna. Mali Parizan, ki je še zmiraj stal na moji levisi, je večkrat podrl kakega Druza sredi skoka.

Odsek fronte, katerega moramo braniti, je zelo prostoran.

Na dnu fronte se širi nezavarovan prostor, katerega bodo morali Druzi prekoraciti, če hočejo priti do nas. Ko so napadaleci prišli do tega mesta, smo začeli vneto streljati, ne da bi se brigali za to, koliko streliva potrošimo. Nekateri napadaleci so umrli, ko so se prišli bodeče žice, ki je razpeta na podnožju našega zidu.

Zdaj bi bilo treba videti našega malega Parizana. Dober strelec je, a še boljši v me-

tanju granat. Nekateri Druzi, ki so ostali, ko smo glavni hudournik razpršili, so se skušali bojevati dalje in so se skrivali za najbližje zidove. Moj Parizan pa jih je odkrival in jih z granatami gonil iz skrivališč.

»Ca y est« — »Gotovo je« — je ponavljal vsako pot.

Ko je neposredna opasnost minila, smo se pozabavali s posameznimi strelci, ki so se razpršili po strehah v vasi. To je bilo na naši desnici. Merili so na nas od zgoraj, kakor se jim je le ljubilo. Ne moreš se jim umakniti. Od napadov z ravnine so nas varovali zidovi, streljali smo pa samo skriti za strelnicami. Vendar so nam oni od zdolaj grozili, da nas bodo z odločnim napadom preplavili, pogazili naše trdnjave ter nas zmrčili.

Ure teko, trudnost rase, a boj ne preneha. Sonce žge. Prasketanje, smrt in kri. Naša zaloga streliva postaja vse manjša. Sprajujemo drug drugega, koliko je ura. Končno vendarle! Pretekle so štiri ure, čas, ki smo ga določili v močganih. Zdaj bo prišla pomoč.

A, joj! Pomoči ni od nikoder. Vse ostane pri starem. Druzi streljajo brez prestanka. Zmeraj isti pekel. Stiri in pol. Vojak! Besno preklinjajo. Torej, pomoč sploh ne bo prišla? Poročnik tesnobno preiskuje z daljnogledom obzorje proti Gazaleji. Iz vasi se nam približuje nov napad. Ustavimo ga. Druzi ranjeni in razsejani po ozemlju nadaljujejo s streljanjem. Obračunavamo z enim za drugim in skrbno pazimo, da ne pade zastoj noben strel.